

A népnyelv is egyre nagyobb mértékben romlik.

A forgalom fél évszázad óta sokkal nagyobb, mint volt azelőtt. A népi közösségek bomladozóban vannak. Ma már nem akad olyan ember, aki a faluja határán sem volt túl. A fővárosban szolgáló cselédleányok a magasabbrendűnek vélt rossz pesti nyelvet hamar elsajátítják s később a falun mint anyák többé-kevésbé idegen-szerűséggel fertőzött nyelvüket örökítik gyermekeikre. Az iskola is ostromozza, kigúnyolja a tájnyelvet, azt az irodalmi nyelvénél értéktelenebbnek, rosszabbnak tartja és hirdeti, így a nép hite meginog a saját nyelvérzékében és elveszti azt a nyelvbeli biztonságát, amit szüleitől örökölt. A paraszti társadalomból kiszakadt, de még a faluban élő mesteremberek félig úri, félig parasztos beszédjét mindenki ismeri; ha ehhez még bizonyos adag tudálékosság is járul, előttünk van az ú. n. „csizmadiabeszéd“, mely méltán nevetség tárgya a műveltebb emberek előtt.

A magyar nyelv művelésére, a népnyelv emlékeinek összegyűjtésére, az élőnyelv ápolására országos mozgalmat kellene indítanunk. A tanítókat, tanárokat, lelkészeket nagyobb mértékben kellene a népnyelv szolgálatába állítani. Vigyázzunk legnagyobb nemzeti kincsünkre, mert „Nyelvében él a nemzet!“

Györffy István

APÁM ÉS GÁRDONYI

*Szólt apámhoz, jobbát nyujtva felé:
Tanító vagy s én tanító vagyok,
Szívünk tüzetől nőnek nagyokra
Magyar égen az ifjú csillagok.*

*Szólt apámhoz és én csak figyeltem,
Olvastam könyvét, tengere gyöngyét,
Negyvennégy könyve magyar föld és ég,
Hunnia nyakán tündöklő gyöngyék.*

*Halott apám és halott Gárdonyi
Naponta itt van és ébred a mult,
S én áldom a két örök tanítóm,
Kitől a lelkem csillagfényé gyúlt!*

Hegyaljai Kiss Géza